

GIÁO DỤC ĐẠI HỌC ĐỊNH HƯỚNG CÔNG DÂN TOÀN CẦU Ở VIỆT NAM

✍ NGUYỄN THỊ TUYẾT MAI*

Ngày nhận: 11/3/2020
Ngày phản biện: 14/3/2020
Ngày duyệt đăng: 28/3/2020

Tóm tắt: Toàn cầu hóa đã mang lại những thay đổi nhanh chóng cho cuộc sống, cùng với đó là những thách thức và cơ hội mang tính toàn cầu. Giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu ở Việt Nam sẽ đóng vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội của Việt Nam cũng như là một cách tiếp cận cơ bản để giải quyết các thách thức quy mô toàn cầu đang gia tăng.

Từ khóa: Công dân toàn cầu; giáo dục đại học; giáo dục công dân toàn cầu; Việt Nam

GLOBAL CITIZEN-ORIENTED HIGHER EDUCATION IN VIETNAM

Abstract: Globalization has brought rapid changes to our lives, along with global challenges and opportunities. Global citizen-oriented higher education in Vietnam will play an important role in Vietnam's socio-economic development as well as a basic approach to addressing challenges of global scale growing.

Keywords: Global Citizen; higher education; Global citizen education; Viet Nam

1. Đặt vấn đề

Toàn cầu hóa ảnh hưởng mạnh mẽ đến thị trường lao động Việt Nam, mở ra nhiều cơ hội cho sinh viên Việt Nam phấn đấu trở thành công dân toàn cầu. Cùng với đó là bối cảnh kỷ nguyên cách mạng công nghiệp 4.0, robot, internet vạn vật, tự động hóa đã ảnh hưởng mạnh mẽ tới thị trường lao động Việt Nam hiện nay với tốc độ chưa từng có. Nhiệm vụ của giáo dục đại học là đào tạo nguồn nhân lực cho thị trường lao động trong tương lai chứ không phải cho hiện tại. Vì vậy, điều tối quan trọng là giáo dục đại học cần trang bị cho sinh viên những kiến thức và kỹ năng, để có những năng lực cần thiết thích nghi với sự biến đổi nhanh chóng của môi trường công việc và thị trường lao động. Từ những thử thách cũng như nhu cầu của thị trường lao động, giáo dục đại học với định hướng đào tạo công dân toàn cầu tại Việt Nam sẽ ngày càng quan trọng trong kỷ nguyên của cách mạng công nghiệp 4.0.

2. Nội dung

2.1. Cơ sở lý luận

Trong kỷ nguyên của thế kỷ 21, quá trình toàn cầu hóa đang tiếp tục với tốc độ rất nhanh vì con người và vạn vật đều kết nối với nhau, khái niệm công dân toàn cầu đã trở nên phổ biến. Ta có nhiều định nghĩa khác nhau về công dân toàn cầu.

Về khái niệm, đặc điểm và năng lực công dân toàn cầu

Theo định nghĩa của UNESCO "Công dân toàn

cầu đề cập đến cảm nhận thuộc về một cộng đồng rộng lớn và có tính nhân văn chung nhấn mạnh mối liên kết lẫn nhau và sự phụ thuộc lẫn nhau về chính trị, kinh tế, xã hội và văn hóa giữa địa phương, quốc gia và toàn cầu" [5].

Theo Oxfam Education: công dân toàn cầu là người am hiểu sâu sắc về nhu cầu giải quyết sự bất công, bất bình đẳng và luôn mong muốn, có khả năng làm việc tích cực để giải quyết vấn đề đó.

Như vậy, công dân toàn cầu là một quan điểm sống vượt ra khỏi biên giới quốc gia, thể hiện một niềm tin, cách nghĩ và hành xử để cùng chung sống và làm phong phú thêm sự khác biệt giữa các nền văn hóa ở mỗi quốc gia.

Theo UNESCO, công dân toàn cầu luôn hướng đến một cộng đồng mở rộng và nhân loại chung, trong đó nhấn mạnh đến việc phụ thuộc lẫn nhau về chính trị, xã hội, văn hóa và kết nối giữa địa phương, quốc gia và toàn cầu:

- Tôn trọng các giá trị con người, không phân biệt chủng tộc, giới, tuổi tác, tôn giáo và quan điểm chính trị.
- Tôn trọng sự đa dạng và quan điểm đa chiều
- Quý trọng thế giới tự nhiên, sự sống của vạn vật
- Có trách nhiệm giải quyết các thách thức toàn cầu theo cách thức khác nhau

* Trường Đại học Công đoàn

- Suy nghĩ mang tính toàn cầu trong việc xóa bỏ bất bình đẳng và bất công.

Theo Oxfam Education (2015), công dân toàn cầu có đặc điểm như:

- Nhận thức về thế giới rộng lớn và có ý thức về vai trò của mình như một công dân thế giới

- Tôn trọng sự đa dạng của các giá trị trong các nền văn hóa

- Có hiểu biết về cách hoạt động của thế giới

- Có sự đam mê giải quyết vấn đề công bằng xã hội

- Tham gia vào cộng đồng ở nhiều cấp độ, từ địa phương đến toàn cầu

- Sẵn sàng hành động cùng người khác để làm cho thế giới trở nên công bằng và bền vững hơn

- Chịu trách nhiệm về hành động của mình [2].

Tóm lại, công dân toàn cầu là một khái niệm trừu tượng, dựa trên sự hiểu biết về bản thân trong quan hệ với mọi người. Họ phải có nhận thức về chính mình, hiểu được văn hoá của bản thân là gì trước khi hiểu biết về liên văn hoá.

Theo thuyết minh đề tài nghiên cứu khoa học xã hội và nhân văn cấp quốc gia của PGS. TS. Lê Anh Vinh, UNESCO và nhóm giáo dục công dân toàn cầu đã xác định các năng lực công dân toàn cầu như sau:

(1) Khả năng thấu cảm về văn hóa, lịch sử, tôn giáo

(2) Tư duy phê phán/giải quyết vấn đề không những trong bối cảnh quốc gia mà còn trong vấn đề mang tính toàn cầu

(3) Khả năng giao tiếp và cộng tác với người khác trên phương diện quốc gia sinh sống, cũng như ở quốc gia khác

(4) Giải quyết xung đột dung hòa lợi ích giữa các phía

(5) Ý thức và tính bảo tồn gìn giữ đặc tính của dân tộc mình

(6) Chia sẻ các giá trị phổ quát (nhân quyền, hoà bình, công lý...)

(7) Tôn trọng sự đa dạng/Sự hiểu biết liên văn hoá

(8) Công nhận, chia sẻ, tìm giải pháp các vấn đề toàn cầu - sự liên kết (môi trường, xã hội, kinh tế...) [6].

Giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu

Theo United Nations, trong số 17 mục tiêu phát triển bền vững, mục tiêu 4.7 đề cập đến giáo dục công dân toàn cầu: Đến 2030, đảm bảo rằng tất cả người học đều có kiến thức và kỹ năng cần thiết để thúc đẩy phát triển bền vững, bao gồm, thông qua giáo dục vì sự phát triển bền vững và lối sống bền

vững, nhân quyền, bình đẳng giới, khuyến khích văn hoá hòa bình và không có bạo động, công dân toàn cầu và đánh giá cao sự đa dạng văn hoá cũng như sự đóng góp của văn hoá đối với phát triển bền vững.

Mục đích của giáo dục định hướng công dân toàn cầu là: trao quyền cho người học tham gia và đảm nhận các vai trò chủ động, cả ở địa phương và trên toàn cầu, để đối mặt và giải quyết các thách thức toàn cầu và cuối cùng là trở thành những người đóng góp chủ động vào một thế giới an toàn hơn [2, 5].

Như vậy, giáo dục định hướng công dân toàn cầu vượt lên trên việc phát triển kiến thức và kỹ năng, thái độ trong nhận thức, đó là quá trình hướng đến hình thành năng lực công dân toàn cầu ở người học. Điều này sẽ tạo điều kiện cho sự hợp tác quốc tế và thúc đẩy sự biến chuyển của xã hội.

Trong kỷ nguyên của thế kỷ 21, quá trình toàn cầu hóa và cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đang diễn ra với tốc độ nhanh chóng tạo ra một cộng đồng không ngừng phát triển. Bên cạnh những cơ hội là những thách thức không nhỏ đến thị trường lao động ở Việt Nam. Cụ thể như hiện tượng số lượng người nước ngoài vào Việt Nam giữ những chức vụ quản lý doanh nghiệp ngày càng nhiều cho thấy thị trường nhân lực cấp cao trong doanh nghiệp ở Việt Nam ngày càng bị cạnh tranh khốc liệt. Hay những dự báo về một số công việc có thể sẽ biến mất trong 5 - 10 năm: ví dụ về xe tự lái, nhiều công việc trong kế toán sẽ được tự động hóa... Do đó, điều tối quan trọng là trang bị cho sinh viên những kiến thức và kỹ năng cần thiết để có thể thích nghi với sự biến đổi nhanh chóng của môi trường công việc và thị trường lao động như kỹ năng học suốt đời hay kỹ năng giải quyết các vấn đề phức tạp.

Giáo dục công dân toàn cầu, mà đặc biệt là đối với lực lượng sinh viên có tri thức cao trong xã hội, sẽ đảm bảo sinh viên trở thành những cá nhân tự tin, thành công, suy nghĩ chín chắn, có trách nhiệm, có khả năng giải quyết các vấn đề khác nhau, tạo nên các ý tưởng khác biệt, liên kết các ý tưởng một cách hiệu quả và làm việc tốt với người khác. Đồng thời, giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu sẽ giúp sinh viên trở nên chuyên nghiệp hơn bằng việc cung cấp những phương pháp học tập khác nhau, định hướng phát triển năng lực. Một số chương trình giảng dạy định hướng năng lực công dân toàn cầu cho phép sinh viên khám phá thêm về chính họ và toàn bộ thế giới. Từ đó, sinh viên có thể phát triển, khám phá, bày tỏ ý kiến và giá trị của riêng họ. Cũng có thể tăng kỹ năng tôn trọng, lắng nghe ý kiến của người khác. Cùng với đó là sự tăng cường nhận thức văn hóa, dẫn đến sự đồng

cảm văn hóa với ý thức sâu sắc hơn, đặc biệt đảm bảo thế hệ trẻ có khả năng nhìn thế giới từ những quan điểm khác nhau. Việc trở thành một công dân toàn cầu là điều tích cực vì hành động của một cá nhân, không chỉ ảnh hưởng đến cộng đồng nhỏ mà còn trên toàn thế giới. Hành tinh của chúng ta đòi hỏi sự tập trung dựa trên hành động của mỗi người để chấm dứt bạo lực, giải quyết hiệu quả các thách thức có nguy cơ toàn cầu để lành mạnh hóa môi trường sống. Điều đó sẽ đảm bảo sự phát triển bền vững cho các quốc gia. Giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu có vai trò to lớn trong việc mở rộng và tăng trưởng kinh tế, phát triển và mở rộng y tế, tăng tuổi thọ, giảm tỷ lệ nghèo...

Theo Lane Peryy và cộng sự [3], các tổ chức giáo dục đại học được cho là có trách nhiệm xây dựng chương trình giảng dạy thúc đẩy các công dân toàn cầu, vì nhiệm vụ giáo dục của họ cần đáp lại lời kêu gọi chính trị, nhằm tăng cường an ninh quốc gia và nhận thức toàn cầu, hoặc tăng cường việc làm cho sinh viên tốt nghiệp trong một bối cảnh toàn cầu hóa.

Theo Franziska Tredea, Wendy Bowles & Donna Bridges [1], hệ thống giáo dục đại học có một số cách tổ chức thực hiện giáo dục định hướng công dân toàn cầu chủ yếu sau:

(1) Thiết kế các khóa học, hoạt động về giáo dục liên văn hóa, giáo dục công dân toàn cầu và mỗi khóa học/ hoạt động trên đều có các tiêu chuẩn kiểm định.

(2) Giáo dục định hướng công dân toàn cầu không chính thức, với các chiến lược thu hút sự chú ý, nâng cao nhận thức, kinh nghiệm sẵn có để phát triển năng lực liên văn hóa và công dân toàn cầu và các ý đồ sự phạm sau các hoạt động trên cần được chỉ rõ, nhằm hạn chế những những tình huống phức tạp, đa dạng ở nước ngoài mà sinh viên có thể gặp phải.

(3) Đánh giá tiêu chí công dân toàn cầu và phát triển năng lực liên văn hóa và công dân toàn cầu.

Giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu, giúp sinh viên trở thành một công dân toàn cầu - mang trong mình trách nhiệm và hành động, gắn liền với những vấn đề trên toàn thế giới - đã trở thành xu thế mới của tương lai. Một công dân toàn cầu cần có đầy đủ năng lực toàn cầu, ý thức được những vấn đề liên quan đến sự phát triển bền vững, không chỉ của một cộng đồng hay một quốc gia mà còn của cả nhân loại, qua đó áp dụng vào thực tế để giải quyết chúng. Một công dân toàn cầu cần tận dụng những cơ hội nhìn ra thế giới, thay đổi tư duy còn bó hẹp và biết đồng cảm với khó khăn của những cộng đồng khác. Để tạo ra một môi trường như vậy không chỉ

nằm ở nỗ lực của bản thân sinh viên mà còn đến từ sự quan tâm của chính phủ, sự đầu tư của các tổ chức, doanh nghiệp và toàn xã hội.

2.2. Giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu ở Việt Nam hiện nay và hàm ý chính sách

2.2.1. Giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu ở Việt Nam hiện nay

Xét về mặt lịch sử, nền giáo dục đại học đã xuất hiện ở nước ta cách đây hơn một ngàn năm. Sau Cách mạng tháng Tám 1945, sự nghiệp giáo dục của Việt Nam đã trải qua hơn 70 năm, đạt được những thành tựu vô cùng to lớn. Quan trọng nhất, giáo dục đại học Việt Nam đã góp phần tạo ra các nguồn nhân lực, là nhân tố quyết định thắng lợi cho sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Tuy nhiên, trong giai đoạn đổi mới và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng hiện nay, nền giáo dục của nước ta, đặc biệt là giáo dục đại học ngày càng bộc lộ rõ những bất cập và hạn chế. Trong tiến trình đổi mới giáo dục, hội nhập kinh tế quốc tế, Chính phủ Việt Nam đã đặt ra mục tiêu phát triển nguồn nhân lực bền vững và chất lượng cao trong nước, làm cho đào tạo và giáo dục trở thành mục tiêu quan trọng gắn liền với tăng trưởng chiến lược. Đặc biệt, giáo dục công dân toàn cầu được nhận định sẽ có những ảnh hưởng tích cực để giúp Việt Nam đạt được những mục tiêu này.

Ở Việt Nam, công dân toàn cầu chưa có một định nghĩa hoàn chỉnh và được chính thức công nhận. Ở một góc độ, khái niệm này được hiểu là những người sống và làm việc ở nhiều quốc gia khác nhau, có thể có một hoặc nhiều quốc tịch. Thực tế, sự xuất hiện khái niệm công dân toàn cầu đã làm thay đổi cơ bản mọi khái niệm và giá trị về biên giới, lãnh thổ, chính trị, văn hóa, quản lý nhà nước và cả ngành tư pháp quốc tế [6].

Theo Phan Thị Thuỳ Trâm: "công dân toàn cầu phải là người có tư duy và tầm nhìn mang tính toàn cầu, để có thể đáp ứng và thích nghi với điều kiện làm việc ở những môi trường khác nhau, tại những quốc gia khác nhau" [4].

Như vậy, để trở thành công dân toàn cầu thì sinh viên cần được trang bị kiến thức về lịch sử văn hóa của đất nước và thế giới, phải hình thành được các năng lực toàn cầu như: năng lực tư duy phê phán, giải quyết vấn đề trong bối cảnh toàn cầu; năng lực giao tiếp và cộng tác với người khác trong nước lẫn thế giới; năng lực giải quyết xung đột, dung hòa lợi ích; năng lực chia sẻ các giá trị phổ quát; ý thức bảo tồn đặc tính dân tộc; tôn trọng sự đa dạng, hiểu biết liên văn hóa; công nhận, chia sẻ, tìm giải pháp giải

quyết các vấn đề toàn cầu. Muốn vậy, môi trường giáo dục đào tạo đại học phải định hướng công dân toàn cầu.

Thực tế, theo Phan Thị Thùy Trâm [4], bằng tốt nghiệp các trường đại học ở trong nước vẫn chưa được quốc tế công nhận. Có thể nói đây là một thiệt thòi của sinh viên Việt Nam khi đa phần bằng cấp, trình độ chưa được thế giới công nhận. Ngoài ra, hiện nay một bộ phận không nhỏ sinh viên của Việt Nam còn thiếu kiến thức về văn hóa lịch sử; thiếu tự tin, tư duy phê phán; hạn chế về khả năng ngoại ngữ, kỹ năng hòa nhập, làm việc nhóm, hạn chế về công nghệ thông tin, hạn chế khả năng trình bày, chia sẻ với người khác; thiếu khả năng giải quyết xung đột, dung hòa lợi ích; thiếu sự chủ động tích cực và tính sáng tạo... Do vậy, sinh viên Việt Nam tận dụng được lợi ích từ những hiệp ước kinh tế trong khu vực cũng như toàn cầu chưa cao.

Tuy nhiên, sinh viên Việt Nam có những điểm mạnh tích cực như khả năng làm việc và thích nghi cao, nếu được đào tạo định hướng công dân toàn cầu hoàn toàn có khả năng đáp ứng được yêu cầu trong môi trường làm việc quốc tế. Với nỗ lực phấn đấu trong quá trình sống và làm việc, được đào tạo cơ bản về chuyên môn, định hướng năng lực của công dân toàn cầu trong môi trường giáo dục đại học phát triển, sinh viên Việt Nam không chỉ mang lại lợi ích cho bản thân, góp phần vào quá trình phát triển bền vững của đất nước, tôn vinh bản sắc giá trị của dân tộc; đồng thời còn góp phần giúp cho sự phát triển chung của cộng đồng thế giới. Hơn nữa, Việt Nam hiện nay đang ngày càng hội nhập quốc tế một cách sâu rộng. Nếu không chủ động hơn trong hội nhập, việc hưởng lợi từ các cộng đồng chung sẽ ít hơn, mà trái lại chúng ta sẽ phải đối mặt với nhiều thách thức hơn. Để đảm bảo nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động ngày càng nhiều biến động, đảm bảo sự phát triển bền vững của kinh tế - xã hội thì giáo dục đại học nước ta cần phải đổi mới, nâng cao chất lượng, vị thế, định hướng giáo dục công dân toàn cầu theo xu hướng chung của thế giới.

2.2.2. Hàm ý chính sách

Xu hướng toàn cầu hóa đang mở ra nhiều cơ hội cho sinh viên Việt Nam phấn đấu trở thành những công dân toàn cầu. Để thúc đẩy và tạo điều kiện cho sinh viên Việt Nam trở thành công dân toàn cầu thì giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu có vai trò rất quan trọng. Trên cơ sở phân tích, tác giả xin đề xuất một số hàm ý chính sách như sau:

Một là, Chính phủ Việt Nam đang đẩy mạnh vai

trò kiến tạo, trên cơ sở xác định một chiến lược giáo dục đào tạo nói chung và giáo dục đại học nói riêng, tiếp tục có các biện pháp, cơ chế, chính sách xây dựng, hình thành và thúc đẩy sự phát triển của giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu tại Việt Nam. Cùng với đó, Nhà nước tiếp tục nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý một cách toàn diện, vĩ mô đối với chất lượng giáo dục đại học; tiếp tục tiến hành, thúc đẩy tiến trình tự chủ đối với các trường đại học trong nước, định hướng từng bước xây dựng một số trường đại học đạt tiêu chuẩn khu vực, tiến đến đạt tiêu chuẩn quốc tế.

Hai là, đối với các cơ quan quản lý giáo dục đại học, tiếp tục đẩy mạnh đổi mới quản lý giáo dục ở các cấp nói chung và bậc đại học nói riêng, đặc biệt là tăng cường hiệu quả quản lý, xây dựng cơ chế xác lập quyền tự chủ của các trường đại học; xây dựng và phát triển đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý cơ sở giáo dục đại học theo chuẩn nghề nghiệp, tiêu chuẩn chức danh nghề nghiệp, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo nói chung và đào tạo bậc đại học nói riêng; đồng thời huy động các nguồn lực tài chính trong và ngoài nước để đầu tư cho giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu; khuyến khích xã hội hóa giáo dục, tạo hành lang pháp lý nhằm thu hút nguồn lực xã hội, đặc biệt là nguồn tài chính từ khu vực tư nhân cho phát triển giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu; tiến hành thực hiện các giải pháp hỗ trợ như tuyên truyền, tăng cường nhận thức cho toàn xã hội về giáo dục định hướng công dân toàn cầu bậc đại học nói riêng và tất cả các cấp học nói chung. Để đạt được mục tiêu đề ra, ngành giáo dục - đào tạo sẽ triển khai một số giải pháp chủ yếu như: Lồng ghép, tích hợp vào hoạt động nhằm nâng cao nhận thức của giảng viên, cán bộ quản lý, sinh viên trong toàn ngành về giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu; qua việc thúc đẩy tiến hành các hội thảo chuyên đề, các nghiên cứu khoa học về định hướng công dân toàn cầu để chuẩn bị cơ sở lý luận giúp các trường đại học chủ động xây dựng chương trình đào tạo; tăng cường nội dung giáo dục đạo đức, công dân; giữ gìn, tôn vinh và khắc sâu các giá trị nhân văn, truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc trong các thể hệ sinh viên...

Ba là, các trường đại học, cần chủ động tìm hiểu, tổ chức, tham gia các hội thảo chuyên đề về giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu, từ đó tiến hành đổi mới, xây dựng định hướng trong chương trình đào tạo nhà trường, đào tạo giảng viên, xây dựng cơ sở vật chất hiện đại, phù hợp với nhu cầu

đào tạo, nhằm hình thành năng lực công dân toàn cầu cho sinh viên. Các trường đại học có thể: thiết kế các khóa học, hoạt động về giáo dục liên văn hoá và giáo dục công dân toàn cầu; giáo dục định hướng công dân toàn cầu không chính thức, với các chiến lược thu hút sự chú ý, nâng cao nhận thức, kinh nghiệm sẵn có để phát triển năng lực liên văn hoá và công dân toàn cầu; đánh giá tiêu chí công dân toàn cầu và phát triển năng lực liên văn hoá và công dân toàn cầu...

Đối với thiết kế các khóa học, hoạt động về giáo dục liên văn hoá và giáo dục công dân toàn cầu: các trường đại học có thể xây dựng các khóa học về giáo dục đa văn hoá, giáo dục công dân toàn cầu, kinh nghiệm làm việc trong môi trường quốc tế hóa, công bằng, bất công và định kiến trong xã hội; Những khóa học này tập trung vào những người thuộc các nền văn hoá khác nhau, đưa ra cách giải quyết định kiến và thiên vị của họ. Cùng với đó có thể thiết kế các hoạt động xã hội để sinh viên tự khám phá hiểu biết liên văn hoá, trách nhiệm công dân toàn cầu thông qua trải nghiệm của chính họ.

Đối với giáo dục định hướng công dân toàn cầu không chính thức, các trường đại học có thể hướng giảng viên cung cấp cho sinh viên thông tin về lịch sử, tình trạng kinh tế, chính trị, xã hội và sự phát triển của nước sở tại và yêu cầu họ phải cởi mở với tất cả sự khác biệt văn hoá, thông qua: tọa đàm, nói chuyện trước khi khởi hành; thảo luận trong bài học của một học phần được xác định.

Đối với biện pháp đánh giá tiêu chí công dân toàn cầu, các trường đại học cần đảm bảo việc: xây dựng nội dung học phần có sự gắn kết giữa xã hội - văn hoá - lịch sử, khuyến khích sinh viên tiếp cận trên nhiều điểm khác nhau; có tiến hành giám sát, đánh giá dựa trên các tiêu chí công dân toàn cầu; phát triển niềm tin về vị trí, vai trò quan trọng của công dân toàn cầu cho sinh viên.

Bên cạnh đó, ngay từ trên giảng đường đại học, các giảng viên cần phải giúp cho sinh viên tích lũy tri thức về công nghệ thông tin, cập nhật kịp thời và ứng dụng những tiến bộ khoa học kỹ thuật mới nhất của thế giới vào cuộc sống, trang bị ngoại ngữ và các kỹ năng mềm để hướng đến hình thành năng lực công dân toàn cầu thì các bạn sinh viên khi ra trường mới có cơ hội cạnh tranh việc làm, mở ra cánh cửa để bước vào sân chơi toàn cầu hóa, đóng góp cho sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước và cộng đồng thế giới.

Kết luận

Để tạo ra một môi trường giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu không chỉ nằm ở nỗ lực

của bản thân mỗi sinh viên, mà còn đến từ vai trò kiến tạo của chính phủ đối với quá trình đổi mới giáo dục đào tạo nói chung và đào tạo bậc đại học nói riêng, sự quyết tâm của các cơ quan quản lý giáo dục đào tạo theo định hướng công dân toàn cầu và các trường đại học của Việt Nam cùng với sự đầu tư của các tổ chức, doanh nghiệp và toàn xã hội.

Nền tảng của một công dân toàn cầu là ý thức về bản thân, dân tộc và đất nước mình. Trong một thế giới ngày càng mở, mỗi cá nhân cần rèn luyện khả năng tư duy, để trở thành một công dân toàn cầu. Nhiệm vụ quan trọng của giáo dục đại học là đào tạo nguồn nhân lực cho thị trường lao động trong tương lai, đáp ứng nhu cầu kinh tế - xã hội của đất nước, sẵn sàng tận dụng các lợi thế của quá trình hội nhập kinh tế quốc tế, bắt kịp kỷ nguyên của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0. Có thể thấy, giáo dục đại học của nước ta hiện nay, chưa đáp ứng được yêu cầu của thực tiễn phát triển kinh tế xã hội của đất nước, do đó tiến hành đổi mới giáo dục đại học, đảm bảo giáo dục đại học định hướng công dân toàn cầu, đảm bảo chất lượng giáo dục được công nhận trên phạm vi khu vực quốc tế, đào tạo được thế hệ sinh viên chất lượng cao, đáp ứng đầy đủ các năng lực để trở thành công dân toàn cầu là một xu thế của thế giới hiện đại. □

Tài liệu tham khảo

1. Franziska Trede, Wendy Bowles & Donna Bridges (2015). *Developing intercultural competence and global citizenship through international experiences: academics' perceptions*. Publisher: Routledge Informa Ltd Registered in England and Wales Registered Number: 1072954.
2. Oxfam (2015). *Education for global citizenship: A guide for schools*. Oxfam.
3. Lane Perry và cộng sự (2013). *The Importance of Global Citizenship to Higher Education: The Role of Short-Term Study Abroad*. British Journal of Education, Society & Behavioural Science. Khai thác từ <http://www.discoverabroad.uga.edu/research/Perry%20et%20al%202013.pdf>
4. Phan Thị Thủy Trâm (29/03/2016, 04:39:05). *Công dân toàn cầu mang bản sắc Việt*. Khai thác từ <https://www.nhandan.com.vn/quoituan/thoi-su-chinh-tri/item/29152402-cong-dan-toan-cau-mang-ban-sac-viet.html>
5. UNESCO (2015). *Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Khai thác từ <https://www.gcedclearinghouse.org/sites/default/files/resources/150020eng.pdf>
6. Lê Anh Vinh (2019). *Thuyết minh đề tài khoa học cấp quốc gia: Nghiên cứu về công dân toàn cầu Việt Nam*. Khai thác từ: <http://chuongtrinhkhgd.moet.gov.vn/content/dauthaudautucong/Lists/DuAn/Attachments/65/%C4%90T.009.pdf>